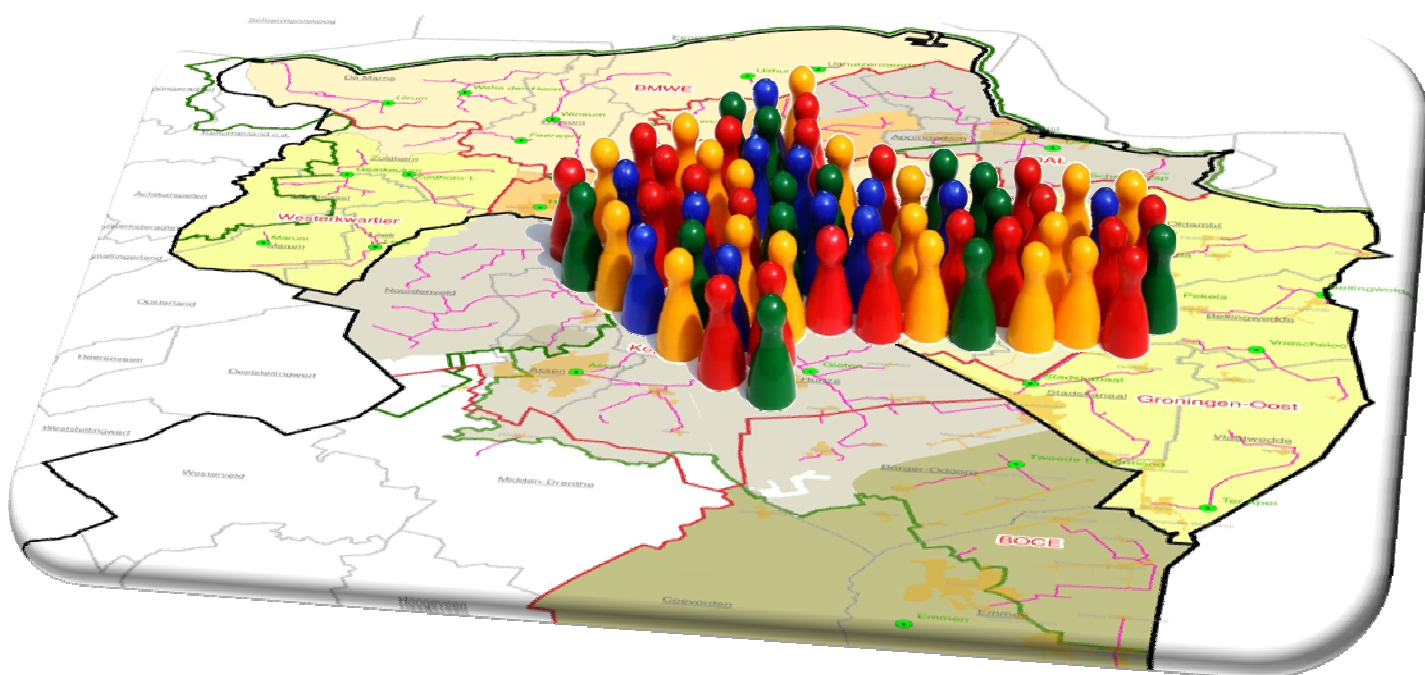

Samenwerkings overeenkomst WKGD

*Duurzaam en doelmatig samenwerken in de
Waterketen Groningen – Noord-Drenthe*

Strategiegroep Waterketen
Maart 2014

Samenwerkingsovereenkomst WKGD

Duurzaam en doelmatig samenwerken in de Waterketen Groningen – Noord-Drenthe

Maart 2014

Inleiding

In Groningen en Noord-Drenthe werken zevenentwintiggemeenten, twee waterschappen en twee waterbedrijven sinds 2011 samen aan een meer doelmatige inrichting van de waterketen. Binnen de waterketen zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de inzameling en het transport van afvalwater en regenwater. De gemeenten hebben daarnaast een wettelijke zorgtaak voor grondwater. De waterschappen transporteren het afvalwater naar de rioolwaterzuivering en zorgen daar voor de zuivering van afvalwater. De waterbedrijven zijn verantwoordelijk voor de winning en distributie van drinkwater.

Naar aanleiding van de overeenkomst tussen de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten over het landelijk feitenonderzoek in 2011 en het Bestuursakkoord Water is in 2011 in de regio de samenwerking op het gebied van de waterketen gestart. Onderhavige samenwerkingsovereenkomst geeft invulling aan een meer duurzame vormgeving van de samenwerking in de periode van september 2014 tot 2020.

Overwegende dat

- A. In 2012 hebben de Vereniging van Nederlandse gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen (UvW), de provincies (IPO) en de Verenigde Waterbedrijven (Vewin) met het Rijk het Bestuursakkoord Water gesloten.
- B. In het Bestuursakkoord zijn afspraken gemaakt om de doelmatigheid binnen de waterketen verder te vergroten (kosten te besparen, kwaliteit te verhogen en kwetsbaarheid te verminderen) die moeten leiden tot een besparing in de afvalwaterketen oplopend tot € 380 miljoen per jaar in 2020. Inclusief de waterbedrijven (waterketen) gaat het om € 450 miljoen.
- C. De onderzoeken in de vorm van zogenaamde quickwins, die inmiddels binnen de regio zijn uitgevoerd, laten zien dat er kansrijke samenwerkingsmogelijkheden zijn die bijdragen aan het bereiken van de beoogde doelen. Het financieel perspectief, als deze kansen worden benut, is een mogelijk gezamenlijke jaarlijkse structurele besparing van ten minste € 14,9 miljoen (gemeenten en waterschappen) plus 3,1 miljoen (waterbedrijven) binnen de waterketen, waarvan 7,5-10 miljoen door samenwerking vanaf 2020.
- D. De partners willen zich gezamenlijk committeren aan de doelen van samenwerking vanuit de overtuiging dat de grote schaal met ongeveer 875.000 inwoners mogelijkheden biedt om schaalvoordelen te bereiken op daarvoor geschikte operationele taken. Die voordelen zijn lagere kosten, hogere kwaliteit en uit het verminderen van de kwetsbaarheid door met voldoende menskracht taken uit te voeren, waardoor de continuïteit gewaarborgd is.
- E. Om de afspraken van het Bestuursakkoord Water binnen de regio uit te voeren wordt door de 27 gemeenten, de twee waterschappen en de twee waterbedrijven voorliggende overeenkomst aangegaan.
- F. Onderhavige overeenkomst ziet op bindende afspraken tussen de partners die van toepassing zijn op samenwerking op regionale schaal en op de schaal van de 7 clusters.

Verklaren overeen te zijn gekomen.

Artikel 1. Definities

In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

1. Besparen: Beperken van de kosten in de waterketen. De doelstelling voor de partners is om de voorziene, autonome kostenstijging te beperken. De besparing moet in 2020 zijn bereikt en wordt gemeten ten opzichte van de in 2010 geraamde kostenontwikkeling. De te realiseren besparing is gedefinieerd als 10% van de verwachte kosten voor waterschappen en gemeenten en 5% van de verwachte kosten van waterbedrijven in 2020. In het Regionaal Feitenonderzoek zijn deze verwachtingen onderbouwd.
2. Samenwerkingsmodel: In het Rapport Samenwerkingsmodel wordt de vorm beschreven waarmee de Waterketen Groningen en Noord-Drenthe gaat werken. Het rapport geeft aan welk samenwerkingsmodel het beste past en wat dit model behelst. In de notitie wordt (de visie op) het samenwerkingsmodel nadrukkelijk beschreven en onderbouwd. Het model is onderdeel van een drieluik: 1. Het samenwerkingsmodel, 2 een uitvoeringsprogramma en 3 onderhavige samenwerkingsovereenkomst.
3. Uitvoeringsprogramma 2014-2020: Gezamenlijk document van partners waarin is vastgelegd welke maatregelen gerealiseerd gaan worden om invulling te geven aan de ambities. Hierin zijn activiteiten, tijdsbesteding, financiën en fasering opgenomen.
4. Waterakkoord / Afvalwater(beleids)plan: Een waterakkoord is een vrijwillig instrument waarin partijen afspraken maken. De Waterwet spreekt van een instrument dat wordt vastgesteld met het oog op een samenhangend en doelmatig waterbeheer, waarin de overstijgende aspecten van het beheer ten opzichte van elkaar worden geregeld. Inhoudelijk ligt de nadruk in de akkoorden op het maken van afspraken voor de gezamenlijke aanpak van opgaven binnen clusters van gemeenten en waterschap(en). Deze afspraken spelen op het niveau van zuiveringskringen en richten zich vooral op het afstemmen van investeringen, gezamenlijke planvorming en gebruik maken van elkaars diensten. Een afvalwater(beleids)plan heeft dezelfde strekking, maar dient tevens als (wettelijk verplicht) gemeentelijk rioleringsplan voor de deelnemende gemeenten.
5. Waterketen: de keten van waterproductie (drinkwaterbedrijven en individuele waterwinning), waterverbruik (huishoudens, bedrijven en instellingen), inzameling en transport van afvalwater (gemeenten en waterschappen) en rioolwaterzuivering (waterschappen). Tevens de voorzieningen ten behoeve van het verwerken van overtollig hemelwater en het voorkomen van grondwateroverlast.

Artikel 2. Naam

Partners werken samen binnen het beheersgebied van de samenwerking waterketen Groningen Noord-Drenthe onder de naam **WaterKetenGroningen Noord-Drenthe (WKGD)**.

Artikel 3. Doel

1. De samenwerking is gericht op 'winst' op de volgende vier aspecten:
 - a. Maatschappelijke kosten in de waterketen te verlagen (minder meerkosten);
 - b. Vergroting van de kwaliteit en efficiency van de uitvoering van de beheertaken;
 - c. Vermindering van de personele kwetsbaarheid;
 - d. Duurzaamheid en innovatie in de waterketen te versterken.

Artikel 4. Uitgangspunten en randvoorwaarden

1. De wettelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van departments blijven onveranderd.
2. Deze samenwerking heeft als uitgangspunt 'vorm volgt inhoud', organisatorische wijzigingen als resultaat van de samenwerking worden niet uitgesloten.
3. De samenwerking is vastgelegd in een samenwerkingsmodel, een uitvoeringsprogramma en de onderhavige overeenkomst. Deze drie documenten geven samen vorm, inhoud en juridische borging aan de samenwerking in de periode van september 2014 tot 2020.
4. In het uitvoeringsprogramma 2014-2020 worden op basis van gezamenlijk gedeelde uitgangspunten en een gezamenlijk gedeeld ambitieniveau concrete doelen en activiteiten vastgelegd.
5. Ten behoeve van de samenwerking op clusterniveau worden waterakkoorden of afvalwater (beleids)plannen opgesteld. In het waterakkoord worden aspecten van de samenwerking benoemd die het eigen beheergebied overstijgen, gericht op concrete uitvoering van zaken zoals die in de afvalwaterplannen zijn beschreven. Een waterakkoord / afvalwater (beleids)plan vormt een deeluitwerking van de samenwerkingsovereenkomst.
6. Gemeenten, waterschappen en waterbedrijven nemen de taakstelling op zich om in gezamenlijkheid de doelen van de samenwerking in de waterketen voor 2020 te realiseren, zoals omschreven in de artikelen 1.1 en 3.1. Voor de financiële taakstelling is een onderverdeling gemaakt naar de zeven clusters. Deze verdeling is opgenomen in bijlage 1 van deze overeenkomst.
7. De te bereiken kostenbesparingen worden zichtbaar gemaakt aan de hand van de ontwikkeling in de kostenstructuren/tarieven van de deelnemende partners. Voor de genoemde vier monitoringsinstrumenten (kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en duurzaamheid en innovatie (zie artikel 3, onder 1)) geldt het jaar 2010 als uitgangspunt.
8. De werkelijk bereikte resultaten van de samenwerking zullen tevens periodiek worden getoetst door middel van monitoring van de werkzaamheden, als onderdeel van de planning & control cyclus.
9. Ten aanzien van de uitvoering zijn de partners vrij om te besluiten met één of meer in de overeenkomst genoemde partijen samen te werken en aanvullend onderlinge afspraken te maken. De overige partners worden hierover geïnformeerd en kunnen later aanhaken of gebruikmaken van de opgedane kennis.

Artikel 5. Duur

De samenwerking wordt aangegaan voor de periode van 1 september 2014 tot 1 januari 2020. Na evaluatie wordt besloten tot al dan niet verlenging van de samenwerking.

Artikel 6. Wijziging

De overeenkomst kan alleen worden gewijzigd door schriftelijke instemming van departments.

Artikel 7. De organisatie van de samenwerking

De organisatie van de samenwerking bestaat uit:

- a. Regiegroep: deze bestaat uit de directie vertegenwoordiging van de partners en kiest uit haar midden een voorzitter. In de regiegroep zijn de waterschappen, de waterbedrijven en elk van

de gemeentelijke clusters vertegenwoordigd. De regiegroep rapporteert minimaal 1 x per jaar aan een bestuurlijk overleg.

- b. Waterregisseur: is secretaris van de regiegroep en wordt aangestuurd door de regiegroep. Taken, mandaat en profiel van de waterregisseur zijn omschreven in het samenwerkingsmodel.
- c. Clustercoördinatoren: een manager van één van de partners, tevens voorzitter van een waterteam, fungeert als contactpersoon voor de waterregisseur.
- d. Waterteams: bestaan uit de deelnemende gemeenten in een cluster en het(de) waterschap(pen). Waterbedrijven zijn agendalid en schuiven op onderdelen aan. Het waterteam rapporteert minimaal 2x per jaar aan de managers en minimaal 1x per jaar aan de bestuurders binnen het cluster.

Door middel van jaarprogramma's en een planning- en control cyclus draagt de waterregisseur zorg voor een adequate verantwoording en planning van de regionale opgaven.

Ten aanzien van de expliciete rollen en taken van genoemde personen en groepen wordt verwezen naar het samenwerkingsmodel. In het uitvoeringsprogramma is een uitwerking van de organisatie beschreven.

Artikel 8. Mensen en Middelen

1. Partijen stellen voor de uitvoering van het regionale uitvoeringsprogramma beschikbaar:
 - a. Evenredige capaciteit (inzet);
 - b. Deskundigheid (kennis en vaardigheden);
 - c. Middelen (budget en faciliteiten)
2. In afvalwater(beleids)plannen en waterakkoorden worden mensen en middelen voor uitvoering van de maatregelenprogramma's separaat benoemd.
3. Partijen dragen de kosten voor de eigen tijdsbesteding ten behoeve van de uitvoering van de regionale projecten uit het uitvoeringsprogramma, ofwel in levering van uren (voorkeur), ofwel in een financiële vergoeding om niet geleverde uren door derden uit te kunnen laten voeren, ofwel een combinatie van deze twee.
4. De kosten van de samenwerking op regionaal niveau bestaan uit de samenwerkingskosten die nodig zijn om het proces van samenwerking te organiseren. Dit betreft de kosten van de Waterregisseur inclusief een budget dat de Waterregisseur ter beschikking krijgt voor het inhuren van expertise en om daarmee de uitvoering op basis van regie en samenwerking vorm te geven. Projecten en diensten maken geen deel uit van bovengenoemde samenwerkingskosten.
5. Projecten worden op basis van projectfinanciering uitgevoerd.
6. Diensten worden ontwikkeld op basis van businesscases en dienstverleningsopdrachten.
7. De bijdrage van alle partners voor de samenwerking op regionaal niveau wordt vastgesteld op basis van de volgende verdeelsleutel:
 - Gemeenten: 55%, verdeling op basis van inwoners
 - Waterschappen: 30%, verdeling 50-50
 - Waterbedrijven: 15%, verdeling op basis van aansluitingen.Voor het inwoneraantal hanteren wij peildatum 1 januari 2012.

In het uitvoeringsprogramma zijn mensen en middelen nader uitgewerkt.

Artikel 9. Evaluatie

De partners evalueren jaarlijks de uitvoering van deze overeenkomst met elkaar. De evaluatie besteedt in ieder geval aandacht aan: het functioneren van de samenwerkingsstructuur, de haalbaarheid van

de ambities en de daarmee verbonden doelstelling op het gebied van kosten, kwaliteit, kwetsbaarheid en duurzaamheid en innovatie. De regiegroep voert de evaluatie uit..

Artikel 10. Toetreding

Na het ondertekenen van deze overeenkomst kunnen andere (potentiele) partners alleen bij instemming van (minimaal) twee derdemeerderheid van de samenwerkende partners toetreden en tegen betaling van een bijdrage in de toetredingskosten. De toetredingsbijdrage wordt inonderling overleg voor de dan geldende situatie bepaald.

Artikel 11. Opzegging

1. Deelname aan de overeenkomst eindigt door opzegging door één of meerdere partners. Opzegging dient schriftelijk te gebeuren door middel van een brief aan de overige partners. Opzegging kan alleengebeuren per 1 januari van een kalenderjaar. Er dient een opzegtermijn van een jaar in acht te worden genomen.
2. De overeenkomst blijft voor de opzeggende partner(s) na opzegging en na afloop van de opzegtermijn onverminderd en volledig van kracht totdat alle financiële verplichtingen en verantwoordelijkheden als opgenomen voortvloeiende uit deze overeenkomst ten opzichte van de partners en de medewerkers binnen deze samenwerking zijn nagekomen.

Artikel 12. Communicatie

Externe communicatie in verband met de uitvoering van deze overeenkomst vindt plaats door de waterregisseur. De gezamenlijke website en periodieke nieuwsbrieven worden als instrumentarium gehanteerd.

Artikel 13. Geschillen en onvoorziene omstandigheden

1. Op deze overeenkomst is het Nederlandse recht van toepassing
2. Er is sprake van een geschil indien een partner daarvan schriftelijk per brief een gemotiveerde melding maakt bij de andere partners.
3. Partners verplichten zich ten opzichte van elkaar om al het mogelijke te doen om geschillen onderling op te lossen. Indien geschillen niet in der minne worden opgelost, leggen de partners deze voor aan een arbitrageteam bestaande uit drie door de partners aan te wijzen deskundigen. De uitspraak van het arbitrageteam is voor alle partners bindend.
4. Indien zich omstandigheden voordoen die ten tijde van het sluiten van deze overeenkomst niet voorzien waren, zullen de partners in gezamenlijk overleg en naar redelijkheid en billijkheid een oplossing proberen te vinden die recht doet aan de belangen van alle partners.

Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente **xxxxx**, vertegenwoordigd door **xxxxxx**

Plaats:

Datum:

Handtekening:

Bijlage 1 Overzicht financiële taakstelling: structurele besparing vanaf 2020

Totale taakstelling gemeenten en waterschappen 14,9 miljoen

Taakstelling waterschappen

Noorderzijlvest totaal € 2.960.000

Hunze en Aa's totaal € 4.090.000

Taakstelling gemeenten

Gemeenten totaal € 7.780.000, verdeeld over de clusters globaal:

- Noord-Drenthe: € 1.750.000
- Garmerwolde: € 2.180.000
- Westerkwartier: € 630.000
- Groningen-Centraal: € 960.000
- Groningen-Oost: € 1.030.000
- DAL: € 600.000
- BMWE: € 630.000

Totale taakstelling waterbedrijven 3,1 miljoen

Waterbedrijf Groningen € 1.300.000

Waterleidingmaatschappij Drenthe € 1.800.000